

LESBRIEF

ROALD DAHL-WEEK 2020

Hoera, de Roald Dahl-week gaat van start! Op 13 september wordt de geboortedag van Roald Dahl gevierd en begint een feestelijke week waarin leerlingen in de bovenbouw van de basisschool de schrijver en zijn verhalen beter leren kennen. Dit jaar ontvangt u een digitaal werkboekje, dat u op het digibord met de klas kunt bekijken. Daarnaast zijn er

losse werkbladen en extra verdiepingsoopdrachten. In het lesmateriaal staan verschillende boeken centraal, met dit jaar extra aandacht voor *De fantastische Meneer Vos*. Ook keren er verhalen uit *Boy* terug in de les. Dit boek sluit aan bij het thema van de Kinderboekenweek, 'En toen?', waarin het dit jaar draait om spannende verhalen uit het verleden.

Over *De fantastische Meneer Vos*

Elke nacht gaat Meneer Vos op strooptocht, want wat is er nu lekkerder dan een vette kalkoen, eend of gans als avondmaal? De drie boeren van wie Meneer Vos al dat lekkers steelt, zijn minder blij met zijn jachtinstinct. Sterker nog: zij zijn de brutale stropersstreken van

de vos meer dan zat. Ze zetten bruut geweld in om voor eens en altijd korte metten te maken met deze lastpak en zijn familie. Lukt het de boeren om Meneer Vos uit te schakelen of is hij ze (weer) te slim af? Het boek *De fantastische Meneer Vos* kunt u nu voor de speciale actieprijs van € 5,99 bestellen.

ACTIE!
De fantastische Meneer Vos voor slechts € 5,99

ISBN 9789026152481

Lesverloop

- Dit lespakket bestaat uit drie onderdelen:
- Het digitale werkboekje voor op het digibord
  - Werkbladen
  - Deze lesbrief met extra verdiepingsopdrachten

Het digitale werkboekje bevat vier verhalen met vier bijbehorende werkbladen. U kunt ervoor kiezen om de verhalen in willekeurige volgorde op het digibord te behandelen en de leerlingen vervolgens het bijbehorende werkblad individueel of in duo's te laten maken. In deze lesbrief leest u meer over de verhalen en de bijbehorende werkbladen. De lesbrief wordt afgesloten met een zestal verdiepingsopdrachten. U kunt zelf bepalen met welke verdiepingsopdrachten u aan de slag gaat. Ook kunt u ervoor kiezen om sommige opdrachten als extra in te zetten voor plusleerlingen.

Uitleg digitaal werkboekje & bijbehorende werkbladen

Openings scherm

Open het eerste scherm op het digibord en bespreek met de leerlingen wat er allemaal te zien is. Kennen ze Roald Dahl? Welke van zijn boeken hebben ze gelezen? Of welke boekverfilmingen hebben ze gezien? Op het eerste scherm staan al wat opdrachten aangekondigd. Welke spreken de leerlingen aan? Centraal in beeld staat *De fantastische Meneer Vos*. Kennen ze dit boek? Tip: lees dit boek deze week voor aan de leerlingen, zodat het verhaal en de opdrachten uit deze lesbrief nog meer tot leven komen.

De dieren van Dahl

NODIG: werkblad 1 (geprint, voor elke leerling een): *Dahls dieren kennisquiz* (voor elke leerling een), pen of potlood
DUUR: 20 minuten

Door naar beneden te scrollen opent u het eerste verhaal. Dit gaat over de speciale band die Roald Dahl met dieren had en waarom dieren vaak een rol spelen in zijn boeken. Het artikel bestaat uit drie anekdotes die verdeeld zijn over drie schermen. Klik steeds door om naar het volgende scherm te gaan (zie ook de nummering bovenaan het scherm).

1.1 DIEREN

DE DIEREN VAN DAHL

Schrijver Roald Dahl was gek op dieren. Hij had een lievelingsdier, een favoriete geit, een huis vol parkieten en nog veel meer huisdieren. Ook woonde hij een tijd in Afrika tussen de slangen, beesten en krokodillen. Niet zo gek dus dat dieren vaak een grote rol in zijn verhalen spelen.

Kikker in een kistje
Op zijn negende ging Roald naar een kostschool. De kinderen bleven daar slapen en gingen alleen met vakantie en feestdagen naar huis. Op Roalds kostschool droegen alle leerlingen hetzelfde uniform en had iedereen een houten kistje met een slot. Wat er in dat kistje zat was strikt geheim, maar de meeste jongens stopten er snoep in en spullen als een zakmes, kompas, katapult of postzegel. Behalve een zekere Ardie. Hij had een luchtspatie in zijn smokkelkistje gebouwd omdat hij zijn kikker erin verborg. Elke dag stopte hij er slakken bij, zodat 'n kikker wat te smullen had. Roald vond het heel bijzonder dat Ardie zo goed voor zijn kikker zorgde. Hij nam zich daarom voor om de rest van zijn leven aardig te zijn voor kleine dieren.

Het verhaal over de kikker is te lezen in *Boy*.

TIP!
Speel het favoriete dierspel. Denk aan je lievelingsdier. Je klasgenoten mogen er vragen over stellen. Jij beantwoordt de vragen alleen met 'ja' of 'nee'. Na hoeveel vragen raden ze welk dier het is?

ROALD DAHL WEEK 2020

1.2 DIEREN

Magisch duo

Wat is dat bijna alle verhalen in Roald Dahls boeken gemaakt zijn door Quentin Blake?

De schrijver noemde Blake: 'De beste kinderboek-illustrator ter wereld'. Als Roald een verhaal af had, bracht Quentin de hoofdpersonen met zijn potlood nog meer tot leven. Alleen bij *De giraffe, de peli en ik* en *Rik ging het andersom*. Roald wilde een verhaal met drie dieren in de hoofdrol. Een giraffe leek Quentin leuk omdat hij er nog nooit een had getekend. En een pelikaan met een grote gekke snauw vond hij ook een goed idee. Roald wilde er een saap bij omdat Quentin die zo mooi had getekend voor *De Reuzenkrokodil*. Toen de twee vrienden het eens waren over de drie hoofdpersonen bedacht de schrijver er een verhaal bij.

TIP!
Teken je favoriete dier in de stijl van Quentin Blake. Hij gaf dieren altijd iets grappigs mee. Zo draagt de fantastische Meneer Vos een chique jas en een fleurig sjaaltje. Welk detail geeft je jouw dier?

ROALD DAHL WEEK 2020

1.3 DIEREN

Lieve lammetjes

Niet alleen Roald was dol op dieren. Ook zijn dochter Tessa was er gek op. Toen ze bij een vriendinnetje op het platteland ging logeren, werd ze daar verliefd op een paar schattige lammetjes. Ze legde al haar zakgeld bij elkaar, kocht er twee en nam ze als verrassing mee naar huis. Daar vreten de lammetjes alle planten in de tuin op. Roald en Tessa bedachten een slim plan. Midden in de nacht smokkelden ze de dieren de wei in bij een boer uit de buurt. Daarna slopen ze stiekem weer naar huis. De boer zal de volgende dag wel vreemd hebben opgekeken toen hij ineens twee schapen meer telde!

Wat weet jij over de favoriete dieren van Roald Dahl? Maak Dahls dieren kennisquiz en ontdek het (werk)blad 1!

ROALD DAHL WEEK 2020

Naast de eerste anekdote staat de tip om een dierspel te spelen. Hierbij neemt een leerling zijn lievelingsdier in gedachten. Klasgenoten stellen daar gesloten vragen over die de leerling alleen met 'ja' of 'nee' mag beantwoorden.

Na hoeveel vragen raden ze welk dier het is? Naast de tweede anekdote staat een tekentip. Leerlingen kunnen hun favoriete dier tekenen in de stijl van Quentin Blake. Hij gaf dieren altijd iets grappigs mee. Zo draagt de fantastische Meneer Vos een chique jas en een fleurig sjaaltje. Welk detail geven de leerlingen hun dier?

Als u de derde en laatste anekdote met de klas heeft gelezen, kunt u de bijbehorende dierenquiz uitdelen. De vragen in de quiz sluiten aan bij de anekdotes die de leerlingen net gelezen/gehoord hebben en bij de boeken *De fantastische Meneer Vos*, *De giraffe, de peli en ik* en *Boy*. Kijk de antwoorden op de quiz aan het eind van de les klassikaal na en licht sommige eventueel extra toe (zie antwoorden).

Antwoorden Dahls dieren kennisquiz:

1. a. Alma, zijn lievelingsgeit
2. d. Op hun poten, zodat ze de weg beter vinden en trillingen van de grond voelen.
3. c. Een glibberige slang, een zwarte mamba om precies te zijn. Roald zag hem vanuit het badkamerraam op de man afkomen. Hij gilte vanuit het raam om hem te waarschuwen en rende daarna bloot naar buiten om hem te helpen. Dankzij Roalds gil kon de man zijn hark als wapen gebruiken waarmee hij de slang aan de grond vastpinde.
4. c. Opgebraakte vis uit de keelzak van hun ouders, de jongen zijn in het begin nog te klein om zelf dieren op te happen en te verteren, daarom doen hun ouders het voorwerk.
5. b. Chopper, zijn jack russell. Roald gaf het dier oesters, kaviaar en smarties te eten. Het bleek een goed dieet: de hond werd wel zestien jaar oud.
6. b. Kameel met luipaardvlekken
7. d. *De Reuzenkrokodil*
8. a. Wat de vos niet weet, weet de haas ook niet. Dit betekent dat het moeilijk is om iets te weten als het je niet verteld is.
9. b. Hij bespaart energie door twee derde van zijn lichaam te bevriezen. Zijn bloed stopt met stromen en zelfs zijn hart klopt niet meer. Zodra het warmer wordt ontdooit hij weer.
10. b. Een leeuw. Roalds vriend zag het gebeuren, pakte een geweer, rende achter de leeuw aan en loste een schot om de leeuw te laten schrikken. Dat werkte: het beest liet de vrouw uit zijn bek vallen en vluchtte snel de natuur in.

2.1 SNOEP

VERHALEN OM VAN TE SMULLEN

Als kind was Roald Dahl al de grootste snoepkont van Engeland. In zijn boeken speelt snoep - vooral chocola - dan ook vaak de hoofdrol. Een meer over zijn snoepavonturen!

Als zeventienjarige jongeriep liep Roald Dahl elke dag langs een snoepwinkel. Als hij van school naar huis ging, hij was dol op alles in die winkel, behalve op de eigenares. Ze had een hekel aan kinderen. Iedereen op een hals en grappig altijd met vingers haakend in de snoepgootten. Roald kon haar niet uitstaan. Dus toen hij op een dag een doosje melk vond, besloot hij de gemene vrouw eens goed te laten schrikken. Met vrienden ging hij

naar de snoepwinkel. Een jongen kende haar af en Roald liet de melk snel vallen in een pot met terevullen. De vrouw was woedend! De volgende dag verscheen ze op school en Roald kreeg voor straf een flink pak slaag van het schoolhoofd. Tip, zo ging dat in die tijd.

Het verhaal over de dode melk is te lezen in *Boy*.

ROALD DAHL-WEEK 2020

2.2 SNOEP

Chocoladeproeverij

Toen Roald Dahl naar een strenge kantschool ging, gebeurde daar iets wonderbaarlijks. De grootste chocoladefabriek van Engeland liet leerlingen van die school regelmatig de diversste smaken chocola testen en beoordelen. De schrijver was dol op deze proeverij en een fantasievolle dat hij in de uitwerking van een chocoladelijsje waart en aan het lekkerste snoep mocht bedenken.

Komt dit je bekend voor? Dat zou goed kunnen, want Willy Wonka uit *Sjatie* en de chocoladefabriek heeft precies zo'n uitwerking!

ROALD DAHL-WEEK 2020

2.3 SNOEP

Winegums en vis

Ook al had Roald Dahl een pot snoepgoed naast zijn bed staan en proefde het daarvoor elke van zijn vaten uit van het snoep, de schrijver hield ook van gezonde dingen. Zoals eten van het lekkerste vis. Als kind zat hij zomers vreesbaar met zijn vissen in vissen op de jerten in Noorwegen. Dat was moeilijk voor hem, want om de vissen niet af te schrikken moest hij heel stil zijn en hij had altijd zo veel te vertellen. De schrijver was zo dol op vis dat hij zijn zeventigste verjaardag zelfs vierde met een viskruis in zijn tuist.

Wat is meer weten over het spectaculaire snoepgoed en de verhalen waar Roald Dahl over schreef? Doe de Leckerbektest (werkblad 2).

ROALD DAHL-WEEK 2020

2.1 RIJMEN

DICHTEN MET DAHL

Roald Dahl was een echte rijmskampioen. In veel van zijn boeken kun je grappige gedichten tegen. Soms zelfs hij zijn verhalen wat niet helemaal rijmd. Dat vond hij geen probleem, dan smokkelde hij gewoon.

Als je goed naar de rijmen van Roald Dahl kijkt, zie je dat hij niet altijd twee zinnen onder elkaar laat rijmen. In het voorbeeld hieronder rijmen zinnen 1 en zin 2. Ook zin 3 en zin 4 rijmen op elkaar. Maar zin 5 rijmt weer op zin 1 en 2.

Boles en Bits en Blet
Eén dik, één klein en één dunne spriet.
Die ellendige schurken
Met neuzen als augurken
Een valser soort boeven vind je niet.

ROALD DAHL-WEEK 2020

2.2 RIJMEN

Rijmschema

Hoe een rijm is opgebouwd kun je laten zien met een rijmschema. Daarbij geef je een letter aan iedere rijmslank. Je maakt daarbij de volgende aan van het alfabet. De eerste rijmslank krijgt een a, de volgende een b, en zo ga je verder.

Wij poetsen tezamen (a)
uw hoogste ramen (a)
brandschoon in één ogenblik (b)
Wij staan met elkaar (c)
dag en nacht voor u klaar (c)
De Giraffe, de Peli en Ik (b)

Het rijmschema van dit gedichtje is a - a - b - c - c - b.

ROALD DAHL-WEEK 2020

Verhalen om van te smullen

NODIG: werkblad 2 (geprint, voor elke leerling een):

Doe de Leckerbektest, pen of potlood

DUUR: 20 minuten

Roald Dahl was van kleins af aan een grote snoepkont. Dat is terug te lezen in zijn boeken, waarin eten en snoep vaak een belangrijke rol spelen. Denk aan *De fantastische Meneer Vos* en, het beste voorbeeld natuurlijk, *Sjatie* en de chocoladefabriek. 'Verhalen om van te smullen' bevat drie anekdotes over Roald Dahl en zijn liefde voor eten. De anekdotes zijn weer over drie schermen verdeeld.

Als u de laatste anekdote met de klas heeft gelezen kunt u de bijbehorende lekkerbek-test uitdelen. Dit werkblad is een persoonlijke test voor de leerlingen. Ze vullen steeds het antwoord in dat het beste bij hen past en tellen aan het eind van de test alle bijbehorende punten bij elkaar op. Vervolgens lezen ze op welke lekkerbek ze het meest lijken: Meneer Vos, Sjatie of de dieren uit *De giraffe, de peli en ik*.

Dichten met Dahl

NODIG: werkblad 3

(geprint, voor elke leerling een):

Invullen maar, pen of potlood

DUUR: 45 minuten

Dit verhaal gaat weer over iets waar Roald Dahl dol op was: dichten. Hij heeft rijmbundels geschreven, maar in de meeste van zijn leesboeken kom je ook gedichten en liedjes op rijm tegen. In deze stoomcursus dichten leren leerlingen wat rijmschema's zijn, welke de schrijver zoal gebruikte en wat hij deed als twee woorden net niet rijmde. Spoiler alert: dan smokkelde hij gewoon. Deze rijmcursus is als volgt opgebouwd:

SCHEM 1: leerlingen bekijken in een rijm welke zinnen op elkaar rijmen.

SCHEM 2: ze leren hoe je een rijm ontcijfert in een rijmschema.

SCHEM 3: leerlingen mogen klassikaal een rijmschema ontcijferen.

SCHEM 4: ze ontdekken wat een smokkelrijm is en hoe je dat kunt inzetten.

WERKBLAD 3 ROALD DAHL-WEEK 2020

Invullen maar

In dit gedicht vullen we de rijmschema's.
Vul in in 'Op het rijmschema in a-a-b-o-o-b'

Een sopje gebruiken wij
wat hoop en liefde erbij.
Maar geen ladders, zoals je ziet.
Wie vindt ladders nou beter
dan een dier van tien meter?
De Giraffe, de Peli en Ik.

Het rijmt op school
In het boek *De giraffe, de peli en ik* zegt de PeliKaas dat hij wel eens belangen vertoont op een school. Zou je graag op school zijn? Wat is het leukst aan school? Wat is het minst leuk? Wat is het spannendst aan school? Wat is het saaiest aan school? Wat is het leukst aan school? Wat is het spannendst aan school? Wat is het saaiest aan school?

Welk rijmschema heb je gebruikt?

Vrolijk liedje
In het boek *De fantastische Meneer Vos* zegt Meneer Vos een liedje te zingen. Zou je graag een liedje zingen? Wat is het leukst aan zingen? Wat is het spannendst aan zingen? Wat is het saaiest aan zingen? Wat is het leukst aan zingen? Wat is het spannendst aan zingen? Wat is het saaiest aan zingen?

Rijm je rot
Nu is de voorlezer van Roald Dahl, mag je nu zelf aan de slag. Bedenk een klein verhaalje op rijm van vijf of zes regels. Wezen ook onder het gedicht in welke rijmschema je gebruikt hebt. Kun je er een bedenken? Wezen ook dat smokkelen van Roald Dahl niet de bedoeling is!

Deel na deze klassikale rijmles het bijbehorende werkblad uit. Bij de eerste opdracht maken ze een gedicht uit *De giraffe, de peli en ik* af. Het gedicht in het boek gaat als volgt:

*Een sopje gebruiken wij
wat hoop en liefde erbij.
Maar geen ladders, zoals je ziet.
Wie vindt ladders nou beter
dan een dier van tien meter?
De Giraffe, de Peli en Ik niet!*

Bij de tweede opdracht maken de leerlingen een rijm uit hetzelfde boek af. Ze kunnen daarbij hun fantasie gebruiken. Het gedicht uit het boek gaat zo:

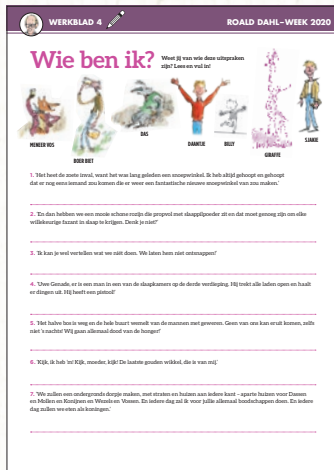
*Niets is me te dol, mijn maag is zo hol
ik prop me er zo mee vol!*

Bij de derde opdracht vullen de leerlingen een liedje uit *De fantastische Meneer Vos* aan. Opnieuw kunnen ze hun fantasie de vrije loop laten. Dit is het liedje zoals Roald Dahl het schreef:

*Ik vlieg met de vaart van een trein
om vlug bij mijn vrouwtje te zijn.
Ze is nu nog treurig,
maar wordt wel weer fleurig
met een buikje vol heerlijke wijn.*

Nu de leerlingen lekker zijn opgewarmd, gaan ze aan de slag met hun eigen rijm. Net als bij de grootmeester zelf is smokkelen toegestaan. Zijn ze klaar met hun rijm? Dan schrijven ze er uiteraard nog hun rijmschema bij. Vraag aan het eind van de les welke leerlingen hun rijm willen voorlezen, zingen of rappen.

Wie is wie?

NODIG: werkblad 4 (geprint, voor elke leerling een):

Wie ben ik?, pen of potlood

DUUR: 20 minuten

Roald Dahl heeft heel veel geweldige, grappige en gruwelijke personages tot leven gewekt. De volgende schermen staan vol met paspoortjes van opvallende karakters uit de boeken die in deze les al behandeld zijn. Welke personages kennen de leerlingen al? Kennen ze nog meer weetjes over ze dan in hun paspoort staan? Laat leerlingen om de beurt een paspoortje voorlezen en stel eventueel aanvullende vragen als: wat vind je van hem? Zou je vrienden met hem kunnen worden? Waarom wel/niet? Deel als alle paspoortjes behandeld zijn het bijbehorende werkblad uit. Dit werkblad staat vol met quotes van de karakters uit de paspoortjes. Aan de leerlingen de taak om elke quote aan het juiste personage te verbinden.

Antwoorden Wie ben ik?

Meneer Vos: 'We zullen een ondergronds dorpje maken, met straten en huizen aan iedere kant - aparte huizen voor Dassen en Mollen en Konijnen en Wezels en Vossen. En iedere dag zal ik voor jullie allemaal boodschappen doen. En iedere dag zullen we eten als koningen.'

Boer Biet: 'Ik kan je wel vertellen wat we níet doen. We laten hem niet ontsnappen!'

Das: 'Het halve bos is weg en de hele buurt wemelt van de mannen met geweren. Geen van ons kan eruit komen, zelfs niet 's nachts! Wij gaan allemaal dood van de honger!'

Daantje: 'En dan hebben we een mooie schone rozijn die propvol met slaappilpoeder zit en dat moet genoeg zijn om elke willekeurige fazant in slaap te krijgen. Denk je niet?'

Billy: 'Het heet de zoete inval, want het was lang geleden een snoepwinkel. Ik heb altijd gehoopt en gehoopt dat er nog eens iemand zou komen die er weer een fantastische nieuwe snoepwinkel van zou maken.'

Giraffe: 'Uwe Genade, er is een man in een van de slaapkamers op de derde verdieping. Hij trekt alle laden open en haalt er dingen uit. Hij heeft een pistool!'

Sjakie: 'Kijk, ik heb 'm! Kijk, moeder, kijk! De laatste gouden wikkel, die is van mij!'

VERDIEPINGSOPDRACHTEN

1 | VOSSENGYM

Met deze vossengymspellen testen de leerlingen of ze net zo slim en snel zijn als de familie Vos.

Ontwikkelingsgebied: sport en spel

Duur: 10 minuten per onderdeel

Vossenparcours

Nodig: matten, hoepels en blokken (in de gymzaal) of stoepkrijt (op het schoolplein)

Bij dit vossenparcours is de gymzaal de aarde waar leerlingen zelf hun gang doorheen graven. Het doel is om naar de overkant te komen, zonder daarbij de ondergrond te raken. In de gymzaal staat een deel van een ondergronds gangenstelsel klaar, bijvoorbeeld een aantal kasten en matten. Maak teams van vier tot vijf leerlingen. Leg aan het begin van het parcours een aantal attributen neer om het gangenstelsel af te maken, zoals hoepels en blokken. Net als de vossen graven de leerlingen samen. Dat betekent dat ze allemaal om de beurt een volgend attribuut neerleggen en daarna teruglopen naar de startlijn om weer iets op te halen. Bij het passeren moeten ze samenwerken om de grond niet te raken. Als ze de attributen strategisch neerleggen, kunnen leerlingen allemaal de overkant bereiken zonder de grond te raken. Om het vossenparcours wat moeilijker te maken kun je van tevoren een vaste route bepalen.

LET OP: hoe minder attributen de leerlingen hebben, hoe moeilijker het is. Welk team haalt het eerst de overkant? En wie lukt het met de minste attributen?

Dit vossenparcours kan ook heel goed op het schoolplein gespeeld worden. Geef de leerlingen stoepkrijt en laat ze een cirkel tekenen waar ze in mogen staan. Vanuit die cirkel tekenen ze de volgende cirkel en zo kunnen ze springend naar de overkant. Ook hier werken ze samen door om de beurt een cirkel te tekenen. Maak meerdere vossenteams en kijk wie het snelste aan de overkant is.

Vossentikkertje

Nodig: lintjes

In de gymzaal of op het speelplein zijn drie tikkers: de drie vervelende boeren Bolus, Bits en Biet. De rest van de leerlingen zijn de vossen, die allemaal een staart hebben in de vorm van een lintje in hun broekband. De boeren proberen de vossenfamilie te pakken door hun staart eraf te trekken. Iedere vos die af is gaat met z'n lintje op een aangewezen plek aan de rand van het speelveld staan. Hij mag weer terug het speelveld in als een vossenfamilielid hem terug het spel in tikt. Lukt het de drie boeren om alle vossen af te tikken of zijn de vossen hun te slim af?

2 | SCHRIJVEN ALS DAHL

Ontwikkelingsgebied: taalvaardigheid en creatieve ontwikkeling

Duur: minimaal 20 minuten

Nodig: pen en papier of een laptop/tablet

‘Deze gebeurtenissen zijn me altijd bijgebleven. Sommige zijn grappig. Sommige zijn pijnlijk. Andere minder prettig. Ik denk dat het daardoor komt dat ik me ze zo levendig herinner. Alles is waar gebeurd.’

Dat schrijft Roald Dahl in het voorwoord van zijn autobiografische boek *Boy*. De verhalen van de schrijver zijn vaak gebaseerd op gebeurtenissen uit zijn eigen jeugd. In *Boy* is te lezen wat hij allemaal meemaakte als kind en hoe hij opgroeide tot jongeman. Als je over Dahls avonturen op de kostscholen leest, snap je misschien hoe hij aan die angstaanjagende personages als de Opperheks uit *De heksen* of juffrouw Bulstronk uit *Matilda* kwam!

Laat de leerlingen een verhaal maken over een geweldige herinnering van vroeger. Ze mogen de gebeurtenis op z'n Dahls lekker aandikken en overdrijven. Hoe gruwelijker of waanzinniger hoe beter! Vertel de kinderen dat ze een echte herinnering mogen gebruiken, maar dat het leuk is om die aan te dikken om het verhaal mooier en groter te maken. Leerlingen die snel klaar zijn, kunnen een tekening bij hun verhaal maken in de stijl van Quentin Blake. Vraag als iedereen klaar is wie het leuk vindt om zijn verhaal voor te lezen in de klas.

TIP! Om de herinnering nog beter terug te halen, kunnen leerlingen nadenken over heel specifieke details. Wat voor weer was het die dag, welke kleren hadden ze aan? Hoe zag de omgeving waar ze waren eruit? Wie waren erbij en hoe voelden ze zich toen dit gebeurde?

Schrijftips van de meester

Lees voor de leerlingen van start gaan, deze tips aan ze voor ter inspiratie:

- ‘Grijp ze bij de keel met de eerste zin.’ Roald Dahl vond dat een verhaal vanaf de eerste zin pakkend moet zijn. Die zin moet je gelijk het verhaal insleuren! Hij vond ook dat schrijvers een levendige fantasie horen te hebben, uithoudingsvermogen en – het allerbelangrijkste – gevoel voor humor. Denk dus goed na over je eerste zin en maak veel grapjes!
- Als je klaar bent, kun je je verhaal aan iemand voorlezen. Je kunt zo testen of alles duidelijk is en of je grapjes goed overkomen. Daarna kun je nog aanpassingen doen voor je je verhaal echt afmaakt. Roald Dahl testte zijn verhalen vaak uit op zijn kinderen voordat ze gingen slapen.
- Zorg dat je lekker zit als je schrijft. Roald Dahl kon alleen werken als hij lekker zat. In zijn schrijfhut stond een heel comfortabele stoel met een schrijfplank. Zijn benen stak hij in een groene slaapzak. Zo zat hij precies goed en bleef hij lekker warm.

3 | HET GRUWELIJKE BOERENSPEL

Ontwikkelingsgebied: spelontwikkeling

Duur: 30 minuten

Nodig: uitgeknipte spelkaarten van knipvel

Het gruwelijke boerenspel

Sinds boeren Bolus, Bits en Biet het op Meneer Vos gemunt hebben, is het onrustig onder de grond. Ze doen er alles aan om de slimme vos een kopje kleiner te maken en het boeit ze niet als dat ten koste gaat van het ondergrondse dierenrijk. Tijdens dit spel gaan de dieren de strijd aan met de verschrikkelijke mensbaksels. Lukt het ze om de gemene boeren te ontmaskeren voordat alle dieren het loodje leggen?

Dit spel is het leukst om met een grote groep te spelen: minimaal met tien kinderen, maar met de hele klas is helemaal een feest. Voer de spanning op door de lichten uit te schakelen en de gordijnen te sluiten.

Doel van het spel

Tijdens dit spel – dat gebaseerd is op *De Weerwolven van Wakkerdam* – proberen de boeren zo veel mogelijk dieren neer te schieten zonder ontdekt te worden. Andersom proberen de dieren alle boeren te ontmaskeren en te elimineren. Het spel eindigt als dit gelukt is en in dat geval winnen de dieren. Het spel kan echter ook eindigen omdat alle dieren zijn neergeschoten en de boeren (of één boer) nog in het spel zijn. In dat geval zijn de boeren de winnaars.

Aan de slag

Deel de speelkaarten van het bijbehorende knipvel *Het gruwelijke boerenspel* blind uit. Let op: deel net zo veel kaarten uit als dat er leerlingen zijn en zorg ervoor dat Meneer Vos en minimaal twee boeren altijd meedoen in het spel. Vanaf vijftien leerlingen kunnen er drie boeren meedoen en vanaf twintig leerlingen doet boerin Jans ook mee. De leerlingen mogen niet aan elkaar laten zien of van elkaar weten welke rol ze spelen.

TIP! Dit spel leent zich ook heel goed om 's avonds laat op een schoolkamp te spelen. Na een vossenjacht bijvoorbeeld!

Uitleg van de afbeeldingen:

Bolus, Bits, Biet en Jans: Zij schieten elke nacht een dier neer en vermommen zich overdag als dier.

Gewone ondergrondse dieren: Zij hebben geen bijzondere gaven, maar ze zijn goed in vergaderen. Overdag overleggen ze wie de gemene boeren en boerin kunnen zijn en wijzen aan wie zij denken dat ze moeten elimineren.

Meneer Vos: Weet wie de boeren zijn, maar mag zijn eigen identiteit niet prijsgeven, want dan schakelen de boeren hem meteen uit.

Verloop van het spel:

Vertel de leerlingen als spelleider:

De nacht is aangebroken in het bos. Sluit allemaal je ogen en leg je kin op je borst. Nu iedereen slaapt, mogen alleen de boeren wakker worden. Kijk elkaar aan, zodat je van elkaar weet wie je bent. Spreek zonder te praten met elkaar af wie jullie willen neerschieten en wijs dit dier aan (de spelleider moet duidelijk kunnen zien wie de boeren aanwijzen). De boeren gaan weer slapen. Meneer Vos mag wakker worden. Meneer Vos, wijs iemand aan van wie jij denkt dat het een boer is (de spelleider knikt als Meneer Vos een boer aanwijst en schudt zijn hoofd als hij een dier aanwijst). Meneer Vos gaat weer slapen. De ochtend is aangebroken en iedereen ontwaakt.

Vertel nu welke leerling is neergeschoten. Hij/zij mag niet meer deelnemen aan het spel, maar wel wakker blijven, zodat hij/zij de volgende ronde ontdekt wie de boeren en Meneer Vos zijn.

Alle nog-levenden overleggen nu met elkaar wie ze ervan verdenken een moordlustige boer te zijn. De boeren doen alsof zij ook dieren zijn en doen mee met de discussie. Net als Meneer Vos die zijn identiteit verborgen houdt, maar wel zijn best doet om de andere dieren te overtuigen om de juiste persoon (een boer) uit te schakelen. Als de dieren hebben besloten wie zij ervan verdenken een boer te zijn (dit doen ze door te stemmen), ligt hij of zij uit het spel. Deze speler draait zijn kaart om en laat zien of hij een dier of een boer is.

Nu wordt het opnieuw nacht en begint het spel van voren af aan.

HET GRUWELIJKE BOERENSPEL

Print dit blad en knip alle kaartjes uit.

Boer Bolus		Boer Bits		Boer Biet	
Boerin Jans		Meneer Vos		Mevrouw Vos	
Kleine vos		Kleine vos		Kleine vos	
Kleine vos		Vader Das		Mevrouw Das	
Kleine das		Kleine das		Kleine das	
Kleine das		Meneer Wezel		Mevrouw Wezel	
Kleine wezel		Kleine wezel		Kleine wezel	
Kleine wezel		Meneer konijn		Mevrouw konijn	
Klein konijn		Klein konijn		Klein konijn	
Klein konijn		Klein konijn		Rat	

4 | DE FANTASTISCHE MENEER VOS-KENNISQUIZ

Ontwikkelingsgebied: taalvaardigheid en begrijpend lezen/luisteren

Duur: 30 minuten

Nodig: pen, papier

Als de leerlingen allemaal *De fantastische Meneer Vos* hebben gelezen, is het tijd voor een kennisquiz over het boek. Verdeel de klas in teams van ongeveer vier leerlingen. Elk groepje krijgt een antwoordvel. Voordat de quiz begint, bedenken de leerlingen een naam voor hun team. Deze schrijven ze boven aan hun antwoordvel. Lees onderstaande vragen voor. Na elke vraag krijgen de leerlingen een minuut bedenktijd. Geef ze na de laatste vraag een paar minuten de tijd om al hun antwoorden te controleren en openstaande vragen in te vullen. Haal daarna de antwoordvellen op, kijk de quiz na en lees de juiste antwoorden voor. Voor elk goed antwoord krijgen leerlingen een punt. De leerlingen uit het team met de hoogste score mogen zichzelf de Grote Meneer Vos-Experts noemen.

VRAAG 1
Hoe heten de drie valse boeren uit *De fantastische Meneer Vos*?

Antwoord: boer Bolus, boer Bits en boer Biet (elke juiste naam levert 1 punt op)

VRAAG 2
Hoeveel kinderen heeft Meneer Vos?

Antwoord: 4

VRAAG 3
Wat verliest Meneer Vos als de gemene boeren hem te grazen nemen?

Antwoord: zijn staart

VRAAG 4
Waar komt de eerste gang die Meneer Vos graaft op uit?

Antwoord: het kippenhok van boer Bolus

VRAAG 5
Wat is het favoriete drankje van een van de verschrikkelijke boeren?

Antwoord: appelwijn (boer Biet draagt altijd een heupflesje met dat spul bij zich)

VRAAG 6
Meneer Vos en zijn familie graven voor hun leven.

Welke ondergrondse dieren zijn nog meer op de vlucht voor de graafmachines?

Antwoord: Das, Mol, Konijn en Wezel (en hun vrouwen en kinderen – elk juiste dier levert 1 punt op)

VRAAG 7
De kinderen uit de buurt zingen altijd een liedje over de gemene boeren. Welk woord komt er op de lege plek?

Eén dik, één klein en één dunne spriet.

Die ellendige schurken

Met neuzen als ...

Een valser soort boeven vind je niet.

Antwoord: augurken

VRAAG 8
Welk dronken dier scheldt de vossen uit voor stropers en dieven en probeert ze weg te jagen?

Antwoord: Rat

VRAAG 9
Hoe heet de reuzenvrouw die Meneer Vos, Das en het kleinste vosje bijna betrapte in de wijnkelder?

a. Agatha

b. Bertha

c. Clivia

d. Jans

Antwoord: d. Jans

VRAAG 10
In welk jaar kwam de boekverfilming van *De fantastische Meneer Vos* uit?

Antwoord: 2009

Vraag 10 is een schattingsvraag. Als er meer teams zijn met dezelfde uitslag, dan wint het team dat het dichtst bij het antwoord van vraag 10 in de buurt komt.

5 | AFMAAKVERHAAL

Ontwikkelingsgebied: taalvaardigheid en creatieve ontwikkeling

Duur: minimaal 30 minuten

Nodig: pen en papier of een laptop/tablet

Lees onderstaand fragment uit *De fantastische Meneer Vos* voor in de klas. Leerlingen mogen daarna zelf het verhaal afmaken. Net als Roald Dahl mogen ze hun fantasie alle kanten op laten gaan.

Als de leerlingen het verhaal van *De fantastische Meneer Vos* niet kennen, is het aan te raden ze kort de situatie uit te leggen:

Omdat Meneer Vos iedere nacht een avondmaal steelt op de boerderijen van Bolus, Bits en Biet, zijn die enorm kwaad op hem. Vastberaden om de vos te pakken te krijgen, wachten ze hem op bij de uitgang van zijn hol om hem te beschieten. Maar Meneer Vos heeft ze net op tijd door en springt terug zijn hol in. Op tijd om zijn leven te redden, maar net te laat om zijn staart te behouden. De boeren vinden die staart voor het vossenhol en bedenken een nieuw plan. Binnen in het hol ligt Meneer Vos wakker en vraagt zich af wat hij moet doen om aan een maaltje te komen.

FRAGMENT

Wat was dat? Hij draaide zijn kop om en luisterde. Het geluid dat hij nu hoorde, was het allergriezeligste geluid dat vossen maar horen kunnen: het schraap-schraap-schraap van schoppen, waarmee in de grond gegraven wordt.

'Wakker worden!' riep hij. 'Ze graven ons uit!' Mevrouw Vos was in een tel klaarwakker. Ze ging overeind zitten, bevend over al haar leden. 'Weet je zeker dat het dat is?' fluisterde ze.

'Heel zeker! Luister maar!'

'Zij zullen mijn kinderen doodmaken!' riep Mevrouw Vos.

'Dat nooit!' zei Meneer Vos.

'Maar liefste, dat zullen ze zeker!' snikte Mevrouw Vos.

'Dat weet je best.'

Schraap-schraap-schraap deden de schoppen boven hun hoofd. Steentjes en kluitjes aarde begonnen van boven uit de tunnel te vallen.

'Hoe gaan ze ons doodmaken, mammie?' vroeg een van de Kleine Vosjes. Zijn ronde zwarte oogjes waren wijd opengesperd van angst. 'Zouden er honden bij zijn?'

Mevrouw Vos begon te huilen. Zij nam haar vier kinderen in haar armen en drukte ze tegen zich aan.

Plotseling klonk er een uitzonderlijk hard geschraap boven hun hoofd en kwam de scherpe kant van een schop zomaar dwars door de zoldering heen. Het zien van dat afschuwelijke ding scheen een elektrisch effect te hebben op Meneer Vos. Hij sprong op en schreeuwde: 'Ik heb het! Vooruit! We hebben geen ogenblik te verliezen! Dat ik daar niet eerder aan gedacht heb!'

'Waarom gedacht, pap?'

Iedereen klaar? Laat een aantal leerlingen hun afmaakverhaal voorlezen in de klas en bespreek de verschillen. Welk verhaal was spannend of grappig? En waar kwam dat door?

Lees daarna eventueel de versie van Roald Dahl voor, zodat de leerlingen kunnen horen welk verhaal hij heeft bedacht.

6 | DE AFMAAKPLATTEGROND

Ontwikkelingsgebied: creatieve ontwikkeling

Duur: 20 minuten

Nodig: De afmaakplattegrond en het bijbehorende knipvel (geprint, voor elke leerling een), potloden en stiften

Deze creatieve opdracht is voor leerlingen leuk om te doen na het lezen van *De fantastische Meneer Vos*. Waar wonen de families Vos, Das, Mol, Wezel en Konijn uit het verhaal? Is er geen tijd om het boek met elkaar te lezen? Lees dan alleen een fragment uit het hoofdstuk Het grote feestmaal uit *De fantastische Meneer Vos*.

Als leerlingen hun gangenstelsels en het dierendorp afhebben, is het leuk als ze er ook bij schrijven wie waar woont. Ze hoeven zich niet aan de logica van het verhaal te houden, ze mogen helemaal zelf bedenken hoe het ondergrondse dierendorp eruit zal zien. Op het aparte knipvel staan afbeeldingen van de dieren. Ze kunnen deze dieren uitknippen en in hun plattegrond plakken. Maar ze mogen de dieren natuurlijk ook zelf natekenen en in de hollen en gangen plaatsen.

